SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO HÀ NỘI	KÌ THI CHỌN HỌC SINH GIỎI THÀNH PHỐ LỚP 12 THPT NĂM HỌC 2018-2019
ĐỀ CHÍNH THỨC	Môn thi: **TOÁN** Ngày thi: *14 tháng 9 năm 2018* Thời gian làm bài: *180 phút* *(Đề thi có 01 trang)*

Bài I *(4 điểm)*

Cho hàm số $y=\dfrac{-x}{2x+1}$ có đồ thị là (C) và đường thẳng d có phương trình $y=x+m$, m là tham số. Tìm m để d cắt (C) tại hai điểm phân biệt A và B sao cho tổng các hệ số góc của các tiếp tuyến với (C) tại A và B là lớn nhất.

Bài II *(5 điểm)*

1) Giải phương trình $\cos x=1-x^2$.

2) Giải hệ phương trình $\begin{cases} x^2+3y^2+2xy-6x-2y+3=0 \\ x^2-y+5=2x\sqrt{y+3} \end{cases}$.

Bài III *(3 điểm)*

Cho dãy số (a_n) xác định bởi $a_1=\dfrac{1}{2}$, $a_{n+1}=\dfrac{a_n^2}{a_n^2-a_n+1}$; $n=1,2,...$

1) Chứng minh dãy số (a_n) là dãy số giảm.

2) Với mỗi số nguyên dương *n*, đặt $b_n=a_1+a_2+...+a_n$. Tính $\lim\limits_{n\to\infty} b_n$.

Bài IV *(6 điểm)*

1) Trong mặt phẳng tọa độ *Oxy*, cho tam giác ABC nội tiếp đường tròn tâm *I*, có đường cao AH. Gọi E là hình chiếu của B lên tia *AI*, *HE* cắt AC tại *P*. Tìm tọa độ các đỉnh của tam giác ABC biết $H(6;-4)$; $P(11;1)$ và $M(10;-4)$ là trung điểm của BC.

2) Cho hình lập phương $ABCD.A'B'C'D'$. Một mặt phẳng (P) cắt các tia AB, AD, AA' AC' lần lượt tại M,N,P,Q.

a) Chứng minh rằng $\dfrac{\sqrt{3}}{AQ}=\dfrac{1}{AM}+\dfrac{1}{AN}+\dfrac{1}{AP}$.

b) Gọi H là hình chiếu của A lên (P). Chứng minh rằng $AQ<\sqrt{3}AH$.

Bài V *(2 điểm)*

Cho các số thực a,b,c không âm thỏa mãn $a^2+b^2+c^2=1$. Tìm giá trị lớn nhất của biểu thức $P=a+b+c-4abc$.

--------------- Hết ---------------

Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm.

Họ và tên thí sinh:.. Số báo danh:....................

Chữ kí cán bộ coi thi số 1: *Chữ kí cán bộ coi thi số 2:*

LỜI GIẢI ĐỀ THI CHỌN HỌC SINH GIỎI LỚP 12, THÀNH PHỐ HÀ NỘI

NĂM HỌC 2018-2019

Câu 1: ***(4 điểm)*** Cho hàm số $y=\frac{-x}{2x+1}$ có đồ thị (C) và đường thẳng d có phương trình $y=x+m$, m là tham số. Tìm m để d cắt (C) tại hai điểm phân biệt A và B sao cho tổng hệ số góc của các tiếp tuyến với (C) tại A và B là lớn nhất.

Lời giải

Tập xác định $D=\mathbb{R}\setminus\left\{-\frac{1}{2}\right\}$. Ta có đạo hàm $y'=\frac{-1}{(2x+1)^2}$.

Phương trình hoành độ giao điểm $\frac{-x}{2x+1}=x+m \Leftrightarrow g(x)=2x^2+2(m+1)x+m=0$.

Ta có $\begin{cases}\Delta'=m^2+2m+1-2m=m^2+1>0,\forall m\\ g\left(-\frac{1}{2}\right)=-\frac{1}{2}\neq 0,\forall m\end{cases}$ nên đường thẳng d luôn cắt đồ thị (C) tại hai điểm phân biệt A, B với mọi giá trị thực m.

Gọi x_1, x_2 là hoành độ của điểm A và B khi đó $\begin{cases}S=-(m+1)\\ P=\frac{m}{2}\end{cases}$.

Suy ra $K=-\left[\frac{1}{(2x_1+1)^2}+\frac{1}{(2x_2+1)^2}\right]=-\frac{4S^2-8P+4S+2}{(4P+2S+1)^2}=-(4m^2+2)\leq -2$.

Vậy tổng hệ số góc lớn nhất của các tiếp tuyến với (C) tại A và B bằng -2 đạt được khi $m=0$.

Câu 2: ***(5 điểm)***

a) Giải phương trình $\cos x=1-x^2$

Lời giải

Xét hàm số $f(x)=\cos x+x^2-1$ với $x\in\mathbb{R}$. Ta có $f'(x)=-\sin x+2x$;
$f''(x)=-\cos x+2$. Vì $f''(x)>0\ \ \forall x\in\mathbb{R}\ \Rightarrow f'(x)$ đồng biến trên $\mathbb{R}$. Mà $f'(0)=0$ suy ra phương trình $f'(x)=0$ có nghiệm duy nhất $x=0$.

Bảng biến thiên:

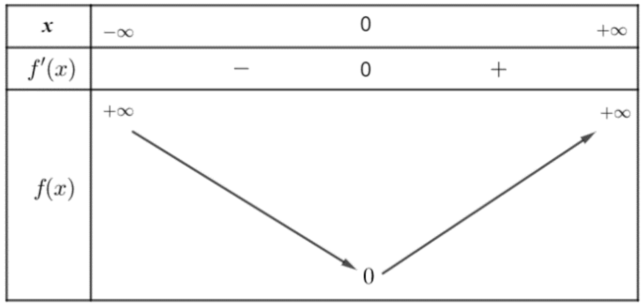

Từ bảng biến thiên suy ra $f(x)=0 \Leftrightarrow x=0$.

Vậy phương trình đã cho có nghiệm là $x=0$.

b) Giải hệ phương trình $\begin{cases} x^2+3y^2+2xy-6x-2y+3=0 \\ x^2-y+5=2x\sqrt{y+3} \end{cases}$

Lời giải

Ta có: $x^2+3y^2+2xy-6x-2y+3=0$

$\Leftrightarrow x^2+2(y-3)x+(y-3)^2+2y^2+4y-6=0$

$\Rightarrow 2y^2+4y-6\le 0 \;\Leftrightarrow\; 1\le y\le 3 \;(1)$.

Lại có: $x^2-y+5=2x\sqrt{y+3} \;\Leftrightarrow x^2-2x\sqrt{y+3}+y+3+2(1-y)=0$

$\Leftrightarrow \left(x-\sqrt{y+3}\right)^2+2(1-y)=0 \;\Rightarrow 2(1-y)\le 0 \Leftrightarrow y\ge 1 \;(2)$.

Từ (1) và (2) $\Rightarrow y=1$.Thay $y=1$ vào hệ được $x=2$.

Vậy hệ có nghiệm là $\begin{cases} x=2 \\ y=1 \end{cases}$.

Câu 3: ***(3 điểm)*** Cho dãy số (a_n) xác định bởi $a_1=\dfrac{1}{2}, a_{n+1}=\dfrac{a_n^2}{a_n^2-a_n+1}; n=1,2,...$

a) Chứng minh dãy số (a_n) là dãy số giảm.

b) Với mỗi số nguyên dương n, đặt $b_n=a_1+a_2+...+a_n$. Tính $\lim\limits_{n\to+\infty} b_n$.

Lời giải

a) Xét hiệu $a_{n+1}-a_n=\dfrac{a_n^2}{a_n^2-a_n+1}-a_n=\dfrac{-a_n(a_n-1)^2}{a_n^2-a_n+1}$.

Từ cách xác định dãy số ta có $a_n > 0 \forall n$ và $a_n^2 - a_n + 1 > 0 \Rightarrow a_{n+1} - a_n < 0 \forall n \in N^*$

Vậy $\left(a_n\right)$ là dãy số giảm.

b) Ta có $a_{n+1} = \dfrac{a_n^2 - a_n + 1 + a_n - 1}{a_n^2 - a_n + 1} = 1 + \dfrac{a_n - 1}{a_n^2 - a_n + 1}$

$\Rightarrow a_{n+1} - 1 = \dfrac{a_n - 1}{a_n^2 - a_n + 1} \Rightarrow \dfrac{1}{a_{n+1} - 1} = \dfrac{a_n^2 - a_n + 1}{a_n - 1} = a_n + \dfrac{1}{a_n - 1}$

$\Rightarrow a_n = \dfrac{1}{a_{n+1} - 1} - \dfrac{1}{a_n - 1}$

Suy ra $b_n = a_1 + a_2 + ... + a_n = \dfrac{1}{a_{n+1} - 1} - \dfrac{1}{a_1 - 1} = \dfrac{1}{a_{n+1} - 1} + 2$ (1)

Lại có: Dãy số $\left(a_n\right)$ là dãy số giảm, bị chặn dưới bởi 0 nên có giới hạn, giả sử

$\lim\limits_{n \to +\infty} a_n = a \Rightarrow \lim\limits_{n \to +\infty} a_{n+1} = a \Rightarrow a = \dfrac{a^2}{a^2 - a + 1} \Rightarrow a = 0$ hay $\lim\limits_{n \to +\infty} a_n = 0$ (2)

Từ (1) và (2) ta có $\lim\limits_{n \to +\infty} b_n = 1$.

Câu 4: ***(6 điểm)***

1) Trong mặt phẳng tọa độ Oxy, cho tam giác ABC nội tiếp đường tròn tâm I, đường cao AH. Gọi E là hình chiếu của B trên AI, HE cắt AC tại P. Gọi M là trung điểm của BC. Biết $H(6;-4)$; $P(11;1)$ và $M(10;-4)$.

Lời giải

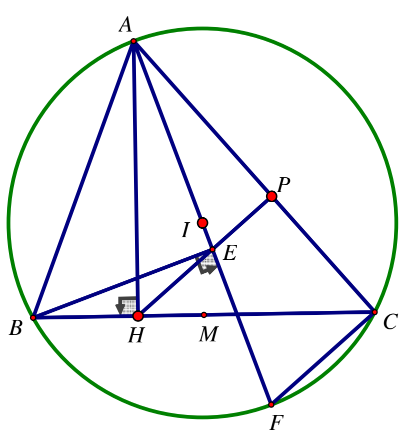

Hình 1

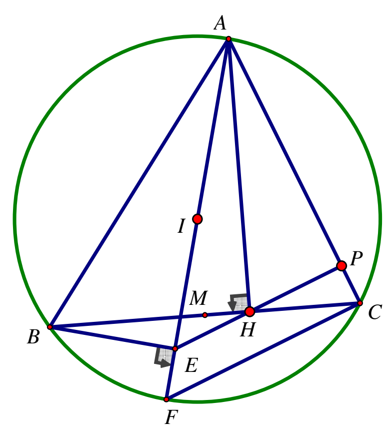

Hình 2

H không trùng M nên tam giác ABC không cân.

Vẽ đường kính AF của đường tròn (I).

Ta có $\widehat{AHB} = \widehat{AEB} = 90^\circ$ nên bốn điểm A, E, H, B cùng thuộc một đường tròn.

Từ đó ta có $\widehat{ABH} = \widehat{HEF} = \widehat{AFC}$ (với hình 1) hoặc $\widehat{ABH} = \widehat{AEH} = \widehat{AFC}$ (với hình 2).

nên $HP // CF$, lại có $AC \perp CF$ suy ra $HP \perp AC$.

Ta có $\overrightarrow{HP}(5;5)$

Do vậy đường thẳng AC qua $P(11;\ 1)$ có vtpt là $\vec{n}(1;1)$ có phương trình $x + y - 12 = 0$

Đường thẳng BC qua $H(6;-4)$ *và* $M(10;-4)$ có phương trình $y = -4$.

C là giao điểm của AC và BC, tọa độ điểm C là nghiệm của hệ phương trình

$$\begin{cases} x + y - 12 = 0 \\ y = -4 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = 16 \\ y = -4 \end{cases}$$

Vậy $C(16;-4)$ và do $M(10;-4)$ là trung điểm của BC nên $B(4;-4)$.

Đường thẳng AH vuông góc với BC và qua $H(6;-4)$ có phương trình $x = 6$.

A là giao điểm của AH và AC nên tọa độ là nghiệm của hệ $\begin{cases} x + y - 12 = 0 \\ x = 6 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = 6 \\ y = 6 \end{cases}$

Vậy $A(6;6); B(4;-4); C(16;-4)$.

2)

a) Theo quy tắc hình hộp ta có:

$$\overrightarrow{AC'} = \overrightarrow{AB} + \overrightarrow{AD} + \overrightarrow{AA'} \Rightarrow \frac{AC'}{AQ}\overrightarrow{AQ} = \frac{AB}{AM}\overrightarrow{AM} + \frac{AD}{AN}\overrightarrow{AN} + \frac{AA'}{AP}\overrightarrow{AP}.$$

Mà M, N, P, Q đồng phẳng nên $\frac{AC'}{AQ} = \frac{AB}{AM} + \frac{AD}{AN} + \frac{AA'}{AP} \Rightarrow \frac{\sqrt{3}}{AQ} = \frac{1}{AM} + \frac{1}{AN} + \frac{1}{AP}$. (Vì AC' là đường chéo hình lập phương ABCDA'B'C'D' nên $AB = AD = AA' = \frac{1}{\sqrt{3}}AC'$).

b) Dễ dàng chứng minh kết quả quen thuộc của tứ diện vuông là: $\frac{1}{AH^2} = \frac{1}{AM^2} + \frac{1}{AN^2} + \frac{1}{AP^2}$.

Mà $\frac{1}{AM^2} + \frac{1}{AN^2} + \frac{1}{AP^2} < \left(\frac{1}{AM} + \frac{1}{AN} + \frac{1}{AP}\right)^2$

$$\Rightarrow \frac{1}{AH} < \frac{1}{AM} + \frac{1}{AN} + \frac{1}{AP} = \frac{\sqrt{3}}{AQ} \Rightarrow AQ < \sqrt{3}AH$$

Câu 5: ***(2 điểm)*** Cho a, b, c là các số thực không âm thỏa mãn $a^2 + b^2 + c^2 = 1$. Tìm giá trị lớn nhất của biểu thức $P=a+b+c-4abc$.

Lời giải

Không mất tính tổng quát giả sử $a\ge b\ge c$ thì từ $1=a^2+b^2+c^2\Rightarrow 1\le 3a^2\Rightarrow a^2\ge\frac{1}{3}$.

Mặt khác: $2bc\le b^2+c^2=1-a^2\Rightarrow 0\le 2bc\le 1-\frac{1}{3}=\frac{2}{3}\Rightarrow 0\le bc\le\frac{1}{3}$.

Ta có:

$$P^2=\left[a(1-4bc)+(b+c).1\right]^2\le\left[a^2+(b+c)^2\right]\left[(1-4bc)^2+1\right]=(1+2bc)\left[(1-4bc)^2+1\right]$$

Dấu bằng xảy ra khi $\frac{a}{1-bc}=b+c(*)$

Đặt $t=bc\Rightarrow 0\le t\le\frac{1}{3}$, suy ra được $P^2\le(1+2t)(16t^2-8t+2)=32t^3-4t+2$

Xét hàm số $f(t)=32t^3-4t+2,\ t\in\left[0;\frac{1}{3}\right]$; $f'(t)=96t^2-4=0\Leftrightarrow\left[\begin{array}{l}t=\frac{\sqrt{6}}{12}\\ t=\frac{-\sqrt{6}}{12}(l)\end{array}\right.$.

$f(0)=2, f\left(\frac{1}{3}\right)=\frac{50}{27}, f\left(\frac{\sqrt{6}}{12}\right)\approx 1,4556$.

Suy ra GTLN $f(t)=2$ khi $t=0\Rightarrow\left[\begin{array}{l}b=0\\ c=0\end{array}\right.\overset{(*)}{\Longrightarrow}\left[\begin{array}{l}a=c=\frac{1}{\sqrt{2}}\\ a=b=\frac{1}{\sqrt{2}}\end{array}\right.$.

Kết luận: $\max P=\sqrt{2}$, đạt được khi $\begin{cases}a=b=\frac{1}{\sqrt{2}}\\ c=0\end{cases}$, hoặc các hoán vị của nó.

Tập thể thầy cô trên Nhóm Toán VD -VDC giải bài:

1. Thầy Binh Nguyen
2. Thầy Khải Nguyễn
3. Cô Trang Nguyễn Thị Thu
4. 1. Thầy Lê Thanh Bình – 2. Thầy Huỳnh Đức Vũ
5. Thầy Trần Minh Ngọc

Tổng hợp : Thầy Lê Tài Thắng